

قانون مواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي

مصوب ۱۳۴۶/۰۴/۲۲

با اصلاحات و الحاقات بعدي

- ماده ۱ - مرتكب هر يك از اعمال زير در مواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي ب مجازاتهاي مقرر در اين قانون محكوم خواهد شد:
- ۱ - عرضه يا فروش جنسي بجاي جنس ديگر.
- ۲ - مخلوط كردن مواد خارجي بجنس بمنظور سوء استفاده.
- ۳ - عدم رعايت استاندارد يا فرمول ثبت شده در موارد يكه تعيين فرمول و رعايت آن و همچنين تعيين استاندارد و رعايت آن الزامي باشد.
- ۴ - فروش و عرضه جنس فاسد و يا فروش و عرضه جنسي كه موعده مصرف آن گذشته باشد.
- ۵ - بكار بردن رنگها و اسانسها و ساير مواد اضافي غير مجاز در مواد خوردني يا آشاميدني يا آرايشي يا بهداشتي و يا لوازم بازي کودکان.
- ۶ - ساختن مواد تقلبي خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي.

ماده ۲ (اصلاحي ۱۸، ۱۲، ۱۳۵۳) - ارتكاب هر يك از اعمال مذكور در ماده يك حسب مورد مستوجب يكي از مجازاتهاي زير خواهد بود:

- ۱ - در مواردی كه مواد مذكور در ماده يك بدست مصرف كننده نرسيده يا اينكه مصرف آن موجب بيماري يا آسيبي نگردد مجازات مرتكب سه ماه تا يكسال حبس جنه‌اي خواهد بود كه در هر حال سازنده يا تهيه كننده يا مخلوط كننده مواد تقلبي به حبس جنائي درجه ۲ از دو تا پنجسال محكوم خواهد شد.
- ۲ - در صورت يكه مصرف مواد مذكور موجب بيماري مصرف كننده يا آسيبي گردد كه معالجه آن كمتر از يكماه باشد مجازات مرتكب ششماه تا دو سال حبس جنه‌اي خواهد بود و هرگاه مدت معالجه بيشتر از يكماه باشد مجازات مرتكب يكسال تا سه سال حبس جنه‌اي است و در هر دو مورد سازنده يا تهيه كننده يا مخلوط كننده مواد تقلبي ب حبس جنائي درجه يك از سه سال تا ده سال محكوم خواهد شد.
- ۳ - در صورت يكه مصرف مواد مذكور موجب نقض يكي از اعضاي مصرف كننده گردد مجازات مرتكب با توجه به ميزان نقض سه تا دهسال حبس جنائي درجه يك است و در اين مورد سازنده يا تهيه كننده يا مخلوط كننده مواد تقلبي به حبس جنائي درجه يك از پنجسال تا پانزده سال محكوم ميشود.
- ۴ - در صورت يكه مصرف مواد بهداشتي يا آرايشي موجب نقص زيبائي يا كراهت منظر شود مجازات مرتكب با توجه به ميزان نقض يا كراهت يك تا سه سال حبس جنه‌اي خواهد بود و در اين مورد سازنده يا تهيه كننده يا مخلوط كننده آن با مواد خارجي به حبس جنائي درجه دو از دو سال تا ده سال محكوم خواهد شد.

تبصره (منسوخه ۱۸، ۱۲، ۱۳۵۳) - در مورد بندهاي ۲ و ۳ و ۴ و ۵ اين ماده مرتكب علاوه بر كيفر حبس به پرداخت غرامت از پنج هزار تا يكصد هزار ريال و محروميت از اشتغال بكسب يا كار مربوط بمواد خوردني يا آشاميدني يا آرايشي يا بهداشتي از يكسال تا سه سال محكوم خواهد شد.

ماده ۳ (جايگزين ۱۸، ۱۲، ۱۳۵۳) - در صورت يكه مصرف مواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي منجر به فوت مصرف كننده گردد مجازات سازنده يا تهيه كننده يا مخلوط كننده اعدام است و در ساير موارد مذكور در ماده يك در صورت يكه منجر به فوت شود مجازات مرتكب سه سال تا پانزده سال حبس جنائي درجه يك است.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۸، ۱۲، ۱۳۵۳) - مرتكب هر يك از جرائم مذكور در اين ماده و ماده ۲ اين قانون علاوه بر كيفر مقرر جز در مورد اعدام به پرداخت جزاي نقدي از بيست هزار ريال تا پانصد هزار ريال و محروميت از اشتغال بكسب يا كار مربوط به مواد خوردني يا آشاميدني يا آرايشي يا بهداشتي از يك تا سه سال محكوم خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۸، ۱۲، ۱۳۵۳) - در تمام موارد مذكور در اين قانون هرگاه معلوم شود كه مواد تقلبي با علم و اطلاع مدير يا صاحب مؤسسه يا كارگاه ساخت يا تهيه يا با مواد خارجي مخلوط شده است اشخاص مذكور بهمان مجازاتي كه براي مباشر عمل مقرر است محكوم خواهند شد.

ماده ۴ - در هر مورد كه در مواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي مواد سمی بعد غير مجاز باشد دادگاه مرتكب را بر حسب مورد ب حداكثر مجازاتهاي مذكور در ماده ۲ محكوم خواهد نمود.

ماده ۵ - رقابت مكارانه در مورد مواد موضوع اين قانون از طرف هر كس مشمول بند الف ماده ۲۴۴ قانون كيفر عمومي خواهد بود.

ماده ۶ - هرگاه در نتيجه بي احتياطي يا بي مبالايي يا عدم مهارت تهيه كننده يا سازنده يا فروشنده يا عرضه كننده يا هر يك از عاملين آنها مواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي بصورتي در آيد كه مصرف آن موجب بيماري يا آسيبي گردد كه معالجه آن كمتر از يكماه باشد مجازات اشخاص مذكور بر حسب مورد دو ماه تا شش ماه حبس تأديبي خواهد بود و در صورت يكه مدت معالجه زائد بر يكماه باشد مرتكب ب حداكثر مجازات حبس مذكور در اين ماده و تأديه غرامت از پنج هزار تا پنجاه هزار ريال محكوم ميشود.

ماده ۷ - از تاريخ تصويب اين قانون تأسيس هر گونه كارخانه يا كارگاه تهيه مواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي منوط بهتصميل پروانه از وزارت بهداري و در مورد كارخانه ها پروانه تأسيس نيز از وزارت اقتصاد است شرايط صدور پروانه و طرز كار و توليد و بهره برداري و اداره مؤسسات مزبور در آئين نامه هايكه وسيله وزارت بهداري تهيه ميشود تعيين خواهد گرديد.

تبصره - مسئوليت فني كارخانه هاي مواد خوردني - آشاميدني - آرايشي و بهداشتي بعهده افرادي خواهد بود كه در فنون پزشكي - داروسازي - دامپزشكي - رشته هاي تغذيه - شيمي و علوم تجربي داراي درجه تحصيلي دانشگاهي از ليسانس بيالا باشند و با توجه برشته هاي مربوط (مواد خوردني - آشاميدني - آرايشي و بهداشتي) درجه تحصيلي رشته تخصص و ميزان تجربه لازم براي مسئوليت فني مؤسسات فوق الذكر كه بموجب آئين نامه اي كه بوسيله وزارت بهداري تهيه مي شود تعيين خواهد شد.

ماده ۸ - وزارت بهداري جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده كه در كارخانجات تهيه ميشود مبلغ پنجهزار ريال و جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده هايي كه در كارگاه هاي مشمول اين قانون تهيه ميشود مبلغ پانصد ريال دريافت خواهد داشت كه منحصرأ بمصرف تأسيس و توسعه و تكميل آزمائشگاه هاي مواد غذائي خواهد رسيد.

تبصره ۱ - كارگاه هايكه فرآورده هاي خود را با علامت و بسته بندي مشخص بصورت بازرگاني عرضه ميكنند مشمول اين قانون خواهند بود.

تبصره ۲ (منسوخه ۸۰۵، ۱۳۹۹) - هر يك از آزمائشگاه هاي ذيملاحيت وابسته بوزارت بهداري مجازند از اشخاص حقيقي يا حقيقي كه تقاضاي آزمائش مواد يامحصولات خود را مينمايد بموجب تعرفه اي كه از طرف وزارت بهداري پيشنهاد و بتصويب كميسيونهاي دارائي مجلسين خواهد رسيد حق آزمائش دريافت نمايند. درآمدهاي حاصل از اجراي اين ماده در حسابي در خزانه داري كل متركز شده و در هر يك از مؤسسات بمصرف توسعه و تكميل همان مؤسسه خواهد رسيد.

تبصره ۳ - فهرست كارخانجات و كارگاه هاي مشمول اين قانون از طرف وزارت بهداري تهيه و پس از تصويب كميسيونهاي بهداري مجلسين آگهي خواهد شد.

ماده ۹ - تهيه كنندگان و سازندگان و واردكنندگان مواد خوردني و آشاميدني و بهداشتي و آرايشي كه نوع مؤسسات آنها در آگهي وزارت بهداري قيدخواهد شد و در تاريخ تصويب اين قانون و آئين نامه هاي اجرائي آن مشغول بكار هستند مكلفند ظرف ششماه از تاريخ انتشار آگهي تقاضاي پروانه بهداشتي از وزارت بهداري بنمايند بتقاضاي رسيده در كميسيوني فني مركب از سه نفر از اشخاص صلاحيتدار به تعيين وزارت بهداري رسيدگي وظرف ششماه تصميم كميسيون بر رد يا قبول تقاضاها صادر خواهد شد. هرگاه در موعد مقرر تقاضاي صدور پروانه نشود و يا كميسيون تقاضاي صاحب مؤسسه را رد نمايد بدستور دادستان مؤسسه موقتاً تعطيل خواهد گرديد.

از دستور مزبور تا ده روز پس از ابلاغ ميتوان بدادگاه شهرستان شكايه نمود و دادگاه خارج از نوبت بشكايه رسيدگي كرده و رأي ميدهد رأي مزبور قطعي است.

تبصره - آئين نامه هاي اجرائي مواد ۸ و ۹ بوسيله وزارت بهداري تهيه و پس از تصويب كميسيون هاي بهداري مجلسين بمورد اجرا، گذارده خواهد شد.

ماده ۱۰ - رد تقاضاي صدور پروانه مانع از آن نيست كه صاحب مؤسسه با رعايت مقررات ماده ۷ مجدداً تقاضاي صدور پروانه بهداشتي و ساختن بنمايد.

ماده ۱۱ - در مؤسسات داخلي كه نوع آنها از طرف وزارت بهداري معين و صورت آن منتشر ميگردد صاحبان آنها مكلفند طبق دستور وزارت بهداري مشخصات لازم را در مورد هر نوع فرآورده بخط فارسي خوانا روي بسته بندي يا ظرف محتوي جنس قيد نمايند در موارديكه فرمول محصول يا مواد تركيبتي طبق تقاضاي سازنده فرمول بايستي محفوظ بماند بايد فرمول محصول را قبلاً بوزارت بهداري تسليم و شماره پروانه آن را روي بسته بندي ذكر نمايد. متخلفين از مقررات اين ماده به پرداخت غرامت از پنجهزار تا بيست هزار ريال محكوم خواهند شد.

ماده ۱۲ - وزارت بهداري مكلف است فهرست رنگها و اسانسها و ساير مواد مجاز قابل افزودن بمواد خوردني يا آشاميدني يا آرايشي يا بهداشتي وهمچنين نوع جنس ظرف مورد استفاده در صنايع مواد خوردني يا آشاميدني و يا رنگهاي مورد مصرف در اسباب بازي را آگهي نمايد.

افزودن موادي كه در آگهي ذكر نشده باشد بمواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي و اسباب بازي بدون اجازه وزارت بهداري و همچنين بكار بردن مواد سمى بصورت و ميزان غير مجاز در سفيد كردن و پاك كردن و شفاف كردن يا رنگ آميزي ظروف غذائي يا پوشش و بسته بندي مواد خوردني و آشاميدني و آرايشي و بهداشتي ممنوع است و مجازات سازندگان يا تهيه كنندگان مواد موضوع اين ماده در صورتى كه مستلزم مجازات شديدتري نباشد حبس تأديبي از سه ماه تا يك سال خواهد بود.

ماده ۱۳ (اصلاحي ۳۰، ۳۰، ۱۴۰۳) - تخلف از مقررات بهداشتي نظير عدم رعايت بهداشت فردي، وضع ساختماني، وسايل كار ممنوع است و مستوجب مجازات مي باشد. مقررات بهداشتي مربوط به مراكز تهيه و توليد، نگهداري، توزيع، فروش و حمل و نقل مواد خوردني، آشاميدني، آرايشي و بهداشتي و اماكن عمومي در آئين نامه اجرائي اين ماده تعيين خواهد شد. تخلف از مقررات مذكور مستوجب مجازاتهاي بازدارنده از ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ تا ۳۳۳/۰۰۰/۰۰۰ ريال جريمه نقدي به ازاي هر مورد نقض مقررات بهداشتي خواهد بود. ميزان مجازاتهاي ياد شده بر اساس نرخ تورم (هر سه سال يك بار) بنا به اعلام بانك مركزي جمهوري اسلامي ايران و تأييد هيأت وزيران قابل افزايش است.

مأموريني كه از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشكي براي نظارت بهداشتي اماكن و مراكز موضوع اين ماده تعيين مي شوند مكلفند متخلفين از مقررات بهداشتي را با ذكر موارد تخلف با تنظيم گزارشي به مسؤول بهداشت محل معرفي نمايند. مسؤول بهداشت محل در صورت تأييد گزارش به صاحب مركز و يا مسؤولين

قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی - مصوب ۱۳۴۶/۰۴/۲۲

مربوطه اخطار می‌نماید تا نسبت به رفع نواقص بهداشتی در مهلت تعیین شده اقدام کند در صورت عدم رفع موارد تخلف، دستور تعطیل محل و مهر و موم و یا لاک و مهر آنرا صادر می‌نماید و پس از برطرف شدن نواقص و تأیید مسؤول بهداشت محل از واحد مربوطه رفع تعطیل و فک مهر و موم خواهد شد. در تمام موارد مذکور پرونده جهت رسیدگی به دادگاه صالحه ارجاع می‌گردد.

مقررات بهداشتی، وظایف و مسؤولیتهای مسؤول بهداشت محل و مأمورین نظارت مدت زمانهای لازم برای رفع نواقص بهداشتی و سایر امور مربوطه در اجرای این ماده واحده در آئین‌نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۱۴ - کلیه مواد تقلبی یا فاسد یا موادی که مدت مصرف آنها منقضی شده باشد بلافاصله پس از کشف توقیف میشود هرگاه وزارت بهداری یا مؤسسات مسؤول دیگر گواهی نمایند که مواد مکشوفه برای برخی از مصارف انسانی یا حیوانی یا صنعتی قابل استفاده است ولی نگهداری آنها امکان ندارد مواد مکشوفه بدستور دادستان شهرستان یا اطلاع صاحب کالا و با حضور نماینده دادستان شهرستان بفروش میرسد و وجوه حاصل تا ختم دادرسی و صدور حکم قطعی در صندوق دادگستری تودیع خواهد شد و هرگاه گواهی شود که مواد مکشوفه قابلیت مصرف انسانی یا حیوانی یا صنعتی ندارد فوراً بدستور دادستان معدوم میشود. در کلیه موارد فوق و همچنین در مورد اسباب و ابزار و آلات جرم دادگاه طبق ماده ۵ قانون مجازات عمومی تعیین تکلیف مینماید و اگر قبلاً بفروش رسیده باشد در مورد وجوه حاصل از فروش نیز تعیین تکلیف خواهد کرد. در آمد حاصل از اجرای این ماده بمصرف تأسیس و توسعه و تکمیل آزمایشگاههای تحقیق و کنترل مواد غذایی خواهد رسید.

ماده ۱۵ - کسانی که مواد مذکور در ماده ۱۴ را خریداری مینمایند باید منحصراً برای مصارفی که از طرف وزارت بهداری یا مؤسسات مسؤول دیگر تعیین گردیده معامله نمایند یا بکار برند والا بر حسب مورد بمجازاتهای مذکور در این قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۱۶ - از تاریخ تصویب این قانون ترخیص مواد غذایی یا بهداشتی یا آرایشی از گمرک بهر شکل و کیفیت بمنظور بازرگانی یا تبلیغاتی بارعایت مقررات عمومی علاوه بر دارا بودن گواهی بهداشتی و قابلیت مصرف از کشور مبدء مستلزم تحصیل پروانه ورود از وزارت بهداری است و واردکننده نیز مکلف است برای تحویلی پروانه مزبور فرمول مواد و همچنین موادی که برای نگهداری به آنها اضافه شده بوزارت بهداری تسلیم نماید.

ماده ۱۷ - کلیه جرائم مندرج در این قانون از جرائم عمومی محسوب است.

ماده ۱۸ - دولت مأمور اجرای این قانون است.

قانون بالا مشتمل بر هجده ماده و شش تبصره که در تاریخ روز دوشنبه نوزدهم تیر ماه ۱۳۴۶ بتصویب مجلس سنا رسیده بود در جلسه روز پنجشنبه بیست و دوم تیر ماه یکهزار و سیصد و چهل و شش شمسی مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت.

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات - معاونت حقوقی ریاست جمهوری (Qavanin.ir)

